

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

www.angp-hb.co.za

info@angp.co.za

NTIM'A MUNTU

Tempelo a Nzambi ovo esadilu dia Nkadi ampemba

Copyright ANGP

COPYRIGHT

ISBN 0 908 367 44 9

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

P.O. Box 2191, PRETORIA, 0001, R.S.A.

(Missão de literatura Evangélica financiada por donativos)

(Reg. No. 1961/001798/08)

NTIM'A MUNTU

Tempelo a Nzambi ovo esadilu dia Nkadi ampemba 1 Yoane 3:4-20

O NKANDA wau ke wampa ko. Wavit'omonekena kuna nsi a Falansa, se tezo kia nkam'ezole za mvu ye nkazi. Tuka ntangwa yayina nsambu zampwena utwese kwa mafunda ma mioyo mia wantu. Wina ne pelo akimwanda, mun'o wantu betoma mwenang'e kadilu yau, ne i una kemwenanga yo o Nzambi. Engi bemonang'e ntima miau miasumuka una misongelwang'omu tukaya twa nkanda wau, bavilukw'e ntima yo tambula ntima miampa yo mwand'ampa.

Wau nutangang'o nkanda wau, nudodokelo nwasimba dio muna nyindu eno, vo o nkanda wau i pelo nulenda kuyitadila. Nwakala nu'aklistu, ovo wantu ke bazeye Mambu ma Nzambi ko; nwakala minkwikizi yovo mindembi-kwikila, i mwau mumu numwen'e fwaniswa kieno ne i una kemwenanga kio o Nzambi. Kadi Oyandi ntim'a muntu ketalanga.

O Nkadi ampemba i se dia luvunu, mfumu a tombe, wa nzambi a tandu kiaki. Okukitulanga ne wanzio wa ntemo, kansi tu ke wanzio wa ntemo ko, ne i un'akaka beyangalelang'o kunyindwila vo i kena, ke bezolanga songwa una win'e ndose andi e kibeni ko. Konso una mwakadil'e ngunza zaluvunu muna tandu yavioka, o unu mpe vena y'asadi aluvunu bekukitulanga se ntumwa za Kristu. Ke diesivi ko vo o Satana ekibeni okukitulanga se mbasi a ntemo. 2 Kor. 11:13,14. O Satana obukikang'o zayi wa wantu kimana balembi mon'o zola kwa Nzambi, o nkembo Andi yo umfumu Wandu, ngatu o Nkudi au Yesu Kristu. 2 Kor. 4:4. O nkangu wavondw'o meso kwa nzambi a tandu kiaki, ke ben'owu bamwena ko vo nsingingi bekwendanga kuna lubukumuku, kuna Bilungi, kulemang'o tiya y'elengo. Bafwa kwa Nzambi, bayalwa kwa nzambi a tandu kiaki. Efeso 2:2. "Muna wau i kasengomoken'o Mwan'a Nzambi, kafwas'o mavangu ma Nkadi ampemba." 1 Yoane 3:8. Diau "nusakalela Nzambi; vo i Nkadi ampemba, nuns'i'e

kitantu, kanutina. Nufinama Nzambi, Oyandi mpe okunufinama. Yakobo 4:7,8.

Muna tang'o nkanda wau yo fimp'e sisa ina mo, nulenda tala muna kati kwa ntima mieno. Nuyambula mifimp'wa ibosi numon'owu win'e kadilu kiau. Vo numwene vo miambi, mi-asumuka mpe, ke nuvani wo nkalu ko, ngatu nwateza wo sweka, kansi tu, nutambulwil'o masumu meno. "Ovo tuvova vo ke tuna y'esumu ko, ozevo tungianisa tukutungianisa e ludi mpe ke kina mu yeto ko." 1 Yoane 1:8-10. Nusakalala kunansi a koko kwa nkuma kwa Nzambi, kiman'Oyandi kalolok'o masumu meno yo kunuvelelesa muna menga mantalu ma Yesu Kristu.

Nwayalwa nwina, ovo kwa Nzambi ovo kwa Satana. Nu'abundu esumu yovo nu ntaudi za Nzambi. Vo masumu meyalang'e zingu yeno ke nuvani wo nkalu ko. Kansi nuboka kwa Nzambi, On'okunuvevwela muna Yesu Kristu, kadi Oyandi wayiz'ova nza yayi muna vuluz'asumuki, kaziul'o meso m'ampofu yo kutukatula muna tombe, yo katula kio omu kati kweto. Oyandi wayiza kututwasil'o ntemo Andi esivi. O Yesu wayiza kutukutulula muna nkum'esumu yo Satana. Muna Yandi i twinina yo lukulu muna masumu meto. Owau va ndose a Nzambi Avelela nwina, ozeye mpe e mbumba za mavangu meno maswekama, kumosi ye ngindu zeno zawonso. Ke nulendi sweka Nzambi mavangu meno ko, ngatu nwayisweka yeno kibeni. "Ona wawang'o kutu ke wa ko e? Ona wabumb'e disu nga kemoni ko e?" Nkunga 94:9. Kadi o meso ma Nzambi memonang'e nzila za konso muntu ye ngyenda zandi zawonso ke kwina tombe ko ngatu kini kia fwa, kuna kuswekamen'e mimpanga-mayi." Yobo 34:21-22. Kadi o meso ma Yave mekwendanga ya kuku ya kuna ova nza yawonso kakumama muna diambu di'awana bena yo ntim'asikila oku kena." 2 Tusansu 16:9.

Nkwa nsambu on'oyambulwilu ekuzuka, on'ofukilu esumu, nkwa nsambu o muntu kebadikilw'e mbi kwa Yave ko. On'okondelo umpûka muna mwanda." Nkunga 32:1,2. Tangampe o Nkunga 51. Yamu unu o Yesu obokanga vo:

“Nwiz’oku ngina, yeno awonso nufuntukanga yo bimuka yo mazitu, ikunuvundisa.” Matai 11:28.

FIKUL’ANTETE

E fikula yayi in’oku nsi a ntu, isongang’o ntim’a muntu wabingwa kwa bulu yayingi, ikutusongang’o masumu ma mpila mu mpila mena muna ntim’a muntu, kadi o ntim’a i nzo ye kunda kia masumu meto. O Nzambi okutuvovesanga muna Yeremiya wa ngunza vo: “O ntim’a usundidi mawonso o tekama, wayela kikilu; nani ozeye wo?” Yer. 17:9. O Yesu e kibeni wasikidisa dio wau kavova vo “Kadi muna kati, muna ntim’a mia wantu, mutukang’o makani mambi, ngyambila, ngiya, mponda, zumba, maloko, mbi, umpûka, yingalu, ntal’ambi, ntiangu, lulendo, zowa. O mambu mama mambi mawonso muna kati metukanga, yo funzul’o muntu.” Maku 7:21-23.

PAVONE

Kufwil’owu o vienga kwa pavone kutundiswanga kwa wantu awonso ko, muna ntim’a muntu e nuni yayi isongang’e sumu dia lulendo. O Lusifelo wa nkerubi, o adi kuswa-mazi, o nati a ntemo a Nzambi, wabwa muna kuma kia lulendo, wakituka se ntantu a Nzambi, se Satana, o Nkadi ampemba. Yes. 14:8-17; Yez. 28:12-17. O lulendo kuna mbilu ekibeni i lutukanga, lumonekenanga muna mpwa zayingi. Akak’o wantu bena ye nkunta muna kuma kia mavwa mau, akaka muna wau walongok’o masona muna tezo kisundidi akaka, wau bekupelekanga muna mpwata ziyayidi za tandu kiaki, kana una vo mpwata za nzengenga, za minkondwa-nsoni, mpiengesa za lunga ya matu, nlunga mia moko, ndamba (nela) ye nkembo zakaka za mpila mu mpila, ne i una matoma sonamena muna Yesaya 3:17-24. Akaka bena yo lulendo muna diambu dia lusansu luisis’akulu au, ki mwisi nsi kiau, fu ya nsi au, nsaka yo maka, babilakeno vo “O Nzambi osiang’akwa lulendo e kitantu vo i alembami okubavan’e nsambu.” 1 Pet. 5:5. “O Nzambi omengang’o lulendo yo umvwania.” Ngana 8:13. “Umwvania uvit’e nkosomoka.” Ngana 16:18.

1. NTIM'A NSUMUKI

KIMBOKO

O kimboko i bulu kina y'ekevo, nkwa ndi'ampututa, nkwa kitoko, yandi i fwananini y'eketo dia nitu, safu, ngyambila ye nt'a zumba. O masumu mama matomene yandangiana omu ntangwa yayi iyikwaga vo "tandu kiampa", yavana tufwete tambulwil'e ludi kia mvovo mia Yesu mina kasakula, se tezo kia mafunda mole ma mvu miviokele kala. Oyandi wavova vo: e lumbu yambaninu ikala ne i lumbu ya Sodomo ye Ngomora. O mwanda wau wa mbandu ampa ke uyilamanga kak'akala y'akento ko, kansi ukotanga yamu nzo za minkwikizi, muna nzo za malongokelo, muna sikola zeto. E mbongo atumbuka ikunwanga kondwa kwa nsoni, muna ngangu zambi za unkadi ampemba muna ntima mia wantu, muna nsonga za fwanifwani "cinema", nkanda mia tanga mia safu, televizio yo ulolo wa maleko makaka, yavana mana mena vo masumu muna meso ma Nzambi mavwidi kitulwa yo yikilwa vo nsinsa yovo kadilu ya tandu kiampa. Mafuku yo mafuku ma matoko ye ndumba betangininanga mana bemonanga muna "cinema" yo mana betanganga muna nkanda mia mambu mansoni, o malandilu i bwa muna nsoni, mpasi yo kubanza. Akala y'akento bevangang'e vakuba yasafuka, yau bakitukidi se i wantu atunda omu mbandu yayi. O makinu mpe ntangwa zingi mefilang'o wantu muna yingalu. O wantu a Nzambi ana batunda muna tandu ya nz'ankulu, ne i Yosefe (Etuku 39) y'akaka, ke betangininwanga diaka ko. O mfundisi wa mwisi bubu, kuna mvivu a Zulu, kuna Afrika-Sude, oyandi osilanga munta-zumba e nzengo a lufwa, mfundisi ne i yandi lenda kwandi okala nlongi kwa mbandu eto ikuyikilanga vo atemoki, yo singa kutuyelesa muna lumbu kia lufundisu. O Nzambi okutulonganga vo ke tufwete sakananga ye ngyambila ko, kansi tutina yo. "Konso nsumuka kesumukang'o muntu kumbazi a to kiandi ina; kansi ndion'o t'e zumba muna kati kwa to kiandi e kibeni i kesumukina". "Ovo ke nuzeye wo ko vo e to yeno i nzo avauk'a Mwand'avelela, ona win'omo yeno, ona nutambwidi kwa Nzambi e? oyeno mpe ke nuyivwidi ko e? 1 Kor. 6:18,19. "O muntu ovo ofwese nzo avauk'a Nzambi, O Nzambi fwasa kekumfwasa; kadi e nzo a Nzambi yavauka, i yeno yana. 1 Kor. 3:17.

NGULU

E ngulu i bulu kikutusongang'owu win'esumu dia unduvu wa malavu yo umbiki. Bulu kiamvindu, kivempolanga konso lekwa kamwene, kiavelela yovo kiamvindu, i mpila yoyo mpe in'o ntim'asumuka utambulanga konso ndongesel'afunzuka, mpova zayiva, fikula zambi yovo nkanda miasonama mambu mambi. E nitu a muntu yakubikilwa yakala nzo avauk'a Nzambi amoyo, owau se isifulwanga kwa madia mafunzuka ye fu y'esumu, eyi ina vo: boda mfomo, ziakuna mfomo yo nu'e diamba. E fu kia boda yovo volela mfomo, kiavwa men'e mianzi mun'akala y'akento, una ke wateka kala ko, nkum'a Nzambi kaka ulenda vuluz'awana babakama kwa mfomo yo ubundu wa Satana. Kana una vo nang'aminkwikizi awonso ke bekabukilanga bodela mfomo mu Nzo a Nzambi ko, kansi ke bena ye mbubu ko muna fwas'eki kina vo i tempelo a Nzambi eludi – e nitu zeto. O Paulu oku vo: “Nga ke muzeye wo ko, ovo nu nzo avauk'a Nzambi e? o Mwand'a Nzambi mpe omo yeno i kenene'e? O muntu ovo ofwese nzo a Nzambi, o Nzambi fwas'a kekumfwas’a?” 1 Kor. 3:16,17; 6:18-19.

O nkwa mbiki wangemi mpe muna meso ma Yave. Tudianga kimana tuazinga, kansi ke tuzinganga kimama tuadia ko. E nzala ivwilanga muna dia o madia mambote, kansi vo dikwenda kwa vudidila, oyandi oku vo “dia, dia diaka, dia, dia diaka.”

E vengenene ke kiyukutanga ko. Muna nsiku a 'Kangu Di-ankulu o dia-yuma yo nduvu mu matadi bavondelwanga. Nsiku 21:18-21. “Kadi o nduvu yo dia-yuma besukama, nzenzele a tulu uvwika ataya. O nkwan'di a dia-yuma ovungis'es'andi.” Ngana 23:21; 28:7. Tuyindula mvwama, ona wakala dia-yuma ye nduvu a malavu, vava kafwa wasengol'o meso kuna Bilungi, kuna kakala muna tubangamu tulembi vovakana. O mfwilu utwasang'e ndua zankolwa uzayakene kw'awonso, o malandilu mandi mazayakene! O Nzambi otoma vovang'e nkiesa muna Diambu Diandi ovo, ke vena nduvu a malavu ko ovingila kimfumu kia Nzambi. On'ovangang'e ndua zangolo yo ndion'otekanga zo, yau ewole akwa ngyelele vana

ndose a Nzambi, kadi Oyandi wavova wo: “Tâtu kw’awana bena vo makesa muna nu’e vinyo, akwa ngolo muna sang’e ndu’ankola.” Yesaya 5:22. “Tâtu kwa ndion’ovan’o nkwandi e ndua.” Kab. 2:15. “E kokolo ye nsambi yo lumbamba y’etutu ye vinyo ina muna malambu mau; kansi ke betal’evangu dia Yave ko, ngatu mona salu kia moko Mandi.” Yes. 5:12. “Ke nuvukikwa ko; aminta-zumba; y’asambidi a teke, y’akwa ngyambila, y’ana bekukitulanga, y’akala bekupitakesanga y’akala, (omosekisiwale), y’amivi, y’akw’eloko, y’anduvu za vinyo, y’akwa malevo, ya mindia-nzimbu, e kintinu kia Nzambi ke bevvila kio ko.” 1 Kor. 6:9,10.

“O mavangu ma nitu mayisenga i mau mama: zumba, nsafu, yingalu, sambu ya teke, mambu ma mpandu, tantu, unzonzi, yimpala, makasi, nswangani, mpabula, mpambani, nsita za kimpala, nkemba, yo mana mena wau, e kintinu kia Nzambi ke bevvila kio ko. Ngal. 5:19-21. “Ke nukolwa vinyo ko yina ina ye yingalu, nuzala kaka yo Mwanda.” Efeso 5:18.

O Yesu Yandi obokelang’awana bena y’evwina vo: “Ovo muntu omon’evwina, mbula kez’oku ngina, kanua.” Yoane 7:37,38. “Yeno awonso akw’evwina, nwiz’oku maza, yo munkondwa nzimbu nwiza kweno, nusumba madia, elo nwiza, nusumba vinyo ye kimvumina ke mu nzimbu yovo ntalu ko.” Yes. 55:1. “Ndion’onu’o maza mana ikumvana kemona nkutu ewwina ko, kadi o maza ikumvana mekituka muna yandi se sima kia maza mefusukilanga muna moyo a mvu ya mvu.” Yoane 4:14.

MFULU

O Mfulu ofwananini yo wolo ye mpandu. O lembi-kwikila kwina ne i mpandu. “Eketo dia molo vonda dikumvonda, kadi o moko mandi makadidi o sala.” Ngana 21:25,26. O Yosua wavoves’o wan’a Isaele vo: “Ke nukadi nu miolo ko muna vw’e nsi.” Oyeto wantu tu’amiolo yo lembi zol’o sala muna vw’e lekwa ya Unzambi, O Yesu wavova vo: “Nusiamanen’o kotela muna mwelo ambatakani.” Luka 13:24. On’ovava osolola. “Yamu wau, e kintinu ki’ezulu se mu ngolo kaka, akwa ngolo se zavuna kio.” Mat. 11:12.

O Kala yo wolo muna mambu ma luvuluzu yo kukolela kwa kimwamda kwa mioyo mieto kukutufilanga muna lufwasu, o wolo ukutusimbanga muna samba yo lembi kota muna mana mansini ma Nzambi yo vw'o umvwama wa nsilu mia Yave. O wolo ukutufilanga kuna lubukumuku. O Nzambi vava kevovanga kwa yeno, yo kunukasakesa vo nwamvan'e ntima mieno o unu, o Satana oku vo "ke unu ko, mbazi kaka yovo ntangw'akaka vava isinga toma fwana"; kansi yau ntangwa yoyo mpe ke ilwaka ko, ozevo edi dilanda nusinga fwa kondwa kwa Kristu. O Nzambi owu i kevovanga: "O unu, ovo nuw'e nding'andi, ke nubadisa ntima mieno ko." Ayibere 3:7,8. Ekwa di'ekwa dia wantu bevilanga muna kuma kia wau besilang'o luvuluzu e kimbazimbazi, vava e lumbu kifwana, i kiau mpe ke kifwana! E lumbu kia mbazi ke kieno ko.

E baula kia mfulu kivuwang'o mfunu kw'akwa mpandu omu nsi za Afrika, kisongang'e sumu dia bund'e ngolo za mpandu e vuvu yo ntew'a moko, vo i bunda Nzambi e vuvu i kusiswanga. Musungula muna ntangwa za mpasi yo mayela, nzilu yovo lufwa, kansi i dieto twabokanga kwa Nzambi amoyo. Oyandi wakubama muna kutusadisa, kansi ke sia vuvu mu ngombo ko, ekuma kadi "e ngyenda za muntu zasikidiswa kwa Yave." Nkunga 37:23. "Kadi o lusadisu ke lutuka kuna este ko, yovo kuna weste, yovo kuna mi-ongo mia makanga, kansi kwa Yave." Nkunga 75:5,6. O Nzambi wavan'o nkanikinu kwa Isaele vo: "Ke vasoloka vovo nwina ko, kons'on'oviokesela mwan'andi eyakala yovo mwan'ankento muna tiya, yovo ovanda mpandu, yovo otadila matuti, yovo oovelela nkisi, yovo omika, yovo oloka nkisi, yovo ngang'antombodi, yovo ngang'a moko, yovo ngang'a mafwa: kadi awonso bevang'o mambu mama i ungemi kwa Yave." Nsiku 18:10-12. "Kuna mbazi kukal'ambwa, y'akwa mpandu, ye minta-zumba, y'avondi, y'asambidi a teke yo kons'on'ozolele yo vang'owu wa luvunu." Lus. 22:15. "Ke nuvukikwa kwa nganga za matombola ko, yovo kwa nganga za ngombo; ke nubavavi ko, nunkwa funzuka kwa yau. Mono i Yave wa Nzambi eno." Fuka 19:31. "Ovo bekunuvovesa vo nutomba nganga za matombola ye nganga za ngombo, ana bewazumuna yo fundulula; o nkangu nga ke ufwete tombela

Nzambi andi ko e? O Mafwa nga meyvulwa muna diambu dia wantu amoyo e? Muna nsiku yo umbangi! ovo ke bevova mun'owu wa diambu diadi ko, kieleka, ke besa mona nkielelo ko." Yes. 8:19,20.

Wau nutangang'o nkanda wau, o Nzambi kwa yeno kevovanga, okunubokelanga vo nwavilukw'e ntima muna masumu meno, nwavan'e mioyo mieno kwa Yandi; kansi o mwand'a mfulu, un'omo yeno, ukunulongeselanga vo ke nuvangi wo wau ko, nuvingila lumbu kiakaka. O mwand'a mfulu una tez'o zadis'e ntima mieno yo wonga ye ngyuvu ne i zazi: "Aweyi yavita zingilanga, ovo ndembela kina yo kwenda kuna "cinema" ye zaka mvukulu za ntima za nza?" Nga difwene vo nwatal'o mavwa ma Kristu maviokele o nyindu. O luvuvamu Luandi luesivi, yo wete ulembi vovakana, o nkembo Andi yo moyo anzingi wazala yo luyangalalu. Kansi nuyantik'o banz'e lekwa nusinga vidisa, muna ntangwa nuyambula Kristu kakota muna ntima mieno, oku mpe i wonga wa mpalakani yo lufwa lunusimbinini muna ubundu wa Nkadi ampemba. Kansi o Kristu wayiza kol'awana babundunwa kwa wonga wa fwa e zingu kiau mvimba. Ayibere 2:14,15. O mwand'a kimbazimbazi ubâdisang'e ntima mieno yavana mikituka miambâdi ne i baula kia mfulu.

NGO

O ngo i bulu kiambi, kialunzi, ekasi, fu yambi; o mambu mama ntangwa zingi meyalang'o ntim'a muntu. Malenda kunkitula se mfumbi. O muntu olenda tez'o kulul'o mwand'ambi, kansi oku se ntu ulenda kwizila diaka kuna nsita ziviokele e tezo. Dilutidi o wete dia tambulwila vo mwand'ambi win'omo ntim'aku, yo lomba kwa Yesu kakatula wo omo nge. "Lembw'o makasi, yambul'e nsita, kutokana ko, mbi kaka disudisa." Nkunga 37:8. "Nsita i lufuma, o makasi nkukudi, kansi tu, nani otelamen'e kimpala?" Ngana 27:4. "Ekudi dina muna ntima mia mazowa. Dianu katula dio omo ntim'aku." Kimpovi 11:10. "Kansi owau nutengola mpe mama mawnso: ekudi, makasi, efwenka, lutiangu kwa Nzambi, mpov'ansonu omo nua mieno." Kol. 3:8. Engi betezang'o kulwil'e kasi diau muna ndua zankola, yovo muna land'e kunda, kansi "e vinyo au i manga mia nioka,

manga miansita mia mpidi.” Nsiku 32:33.

E kunda kiantomi muna ntim’asumuka, kansi e kunda Nzambi kaka ovwidi kio. O Yesu wavova vo: “Nuzol’atantu eno.” O Nzambi wasi’o nsilu a lolok’o masumu meto, ovo oyeto tulolokele awonso bekutusumukanga. O mwand’a nkafunga wangemi mpe kuna ndose a Nzambi. O luzolo luambi lua bungul’o menga ye vita luaswekama lwina muna ntim’a muntu. Muna diadi, o luvuvamu luaziku lufwete sikila muna ntim’a muntu.

NIOKA

O nioka wavunginika Eva muna mpatu a Edene, wafwas’o untwadi wambote yo vuvama kwateka kala vana kati kwa Nzambi yo wantu. O Satana, wa mbasi abwa, kimpala kamwena Adami yo Eva vava kabamona vo ayazi a nza, bakala mpe ye nyikani azikuka yo Nzambi, bavinga vana fulu kiatega kalanga Lusifelo. Muna kuma kia kimpala, o Satana wakan’o fwas’e nyikani yayina yesivi ye zingu kiau kia untwadi yo Nzambi, O Satana walendakesa wo. E kimpala kiaki kia unkadi wampemba muna ntim’a muntu, kikatulang’e kiesa muna ntima mi’akak’o wantu, vo bamwene vo akaka zingu yambote bena yau, bena mpe ye yawonso bavwidi o mfunu. “Kadi e kimpala kina ye nsita ne nsi-a-fwa.” Nkung’a Nkunga 8:6. Luzolo luambi lusianga muna ntima, olu lua fwas’o wete wa wantu akaka, ye kiau kimpala kiaki e zaka ntangwa kilenda kitul’o muntu se mfumbi. Ediadi diluta kalanga musungula vana kati kw’akala y’akazi au. Muna minkita yo maka mambu ma zingu, e kimpala kitwasanga mpasi ye nsita zakondw’e nsuka. Akwa Salu kia Nzambi nkutu, bena vo i ateleki a Nsangu Zambote, y’akengi, ke bakondelo kimpala ko, ozevo, oyau mpe bafwete visang’o meso e ntangwa zawonso, bakalanga ye ntima miazala yo Mwand’Avelela, vo ke wau ko balenda kala yo nyindu vo nang’o Nzambi mu ntaudi zakaka ke luta sadilanga ke mu yau ko, ediadi dilenda fwas’e salu kiau yo mfunu au muna Mfumu.

EZUNDU

O ’zundu okutusongang’e sumu dia mbaba yo “zol’e nzimbu

kwina vo i 'tuku dia mayi mawonso.” 1 Tim. 6:10. Kuna mvi-vu mosi a Nsi e 'Kongo kwina ye mpil'a mazundu mediang'o ululo wa yinzanzala, yo muna kuma kia dia kw'evudidila, e vumu yau ibukanga yo fwanga. O nkwa mbaba kezolanga bundula koko kwandi ko muna sadis'asukami, kansi oluta tezang'okutik'o mavwa ma nza yayi, oma mena vo kuna nsuka mekututumbulanga. O Yesu ekibeni wavova vo: “Ke nukutikila lusalu lueno ova nsi ko, vana vefwasilang'e yinsekwa ye mbumbu, vana mpe vetiminang'e mivi, bayiya. Nukutikil'ak'o lusalu lueno kun'ezulu, kuna ke kufwasila yinsekwa ko ngatu mbumbu, kuna mpe ke kutimina mivi bayiya ko; okala vo kadi, kuna kwino lusalu lueno i kukal'o ntim'aku.” Mat. 6:19-21. O Akani ye nzo andi bafwa, e kuma wazol'o wolo ye palata yo matadi mantalu ye mvwatu. Yosua 7. O Yuda Iskariote, o nlongoki a Yesu wayiyengeleka, ekuma wau kazol'e nzimbu i kayekwel'o Nlongi andi wa Mfumu. Ke nzimbu ko i wambi, kansi i zol'e nzimbu kuswekamanga muna ntim'a muntu. Mafunda yo mafunda m'akala y'akento muna kamba yawonso ya makanda, befwasang'e mioyo miao ye mioyo mia yitu yau muna kuma kia zolela kiambi kia vwila muna nswalu-nswalu, ulolo wa malau, nanga mu nsempani za lotariya, mfiya, balai, yo maka. O luzolo lwa vwama kondwa kwa teka sala, lufilang'o muntu muna wivi, untentasialu, y'ezaka ntangwa yamu umfumbi. O zol'e nzimbu yo mbaba kuna y'akundi ayingi, bena vo zola tunda ye wisa. Wisa kia vwa nzimbu muna bangik'asukami, yovo wisa muna mambu ma kisi-lukwikilu, muna luta zol'e 'longi kingandi ke mu Nzambi ekibeni ko, muna tumba konso munkwikizi olandanga Kristu, kansi kena mwisi 'longi diandi ko. Maku 9:38. O Yesu oku vo: “Nutoma tala, nukeng'e loko diawonso: ekuma kadi, o moyo a muntu ke wina muna ulolo wa salanganu yandi ko.” Luka 12:15. Owu i tuwanga muna lusansu lua mvwam'ezowa: “E yana ya mvwama itomene bwis'e mbongo; obadikidi muna ntima vo: Aweyi mvanga? Kadi kina y'ova ndundila mbongo ame ko. Oku vo: Nana mvanga; yabangul'o malundilu mama, yatang'oma masundidi o nene, i muna nukutikil'o masa mame, ye mbongo ame yawonso, yavovesa moyo ame vo: E moyo, mbongo yingi una yau, yakubama muna mvu miayingi, vunda kwaku, wadia, wanua, wamon'e

kiese. Kansi o Nzambi umvovese vo: U 'zowa kwaku, o fuku wau o moyo aku ukuvavwa; w'eyoyo e lekwa okubikidi ya nani? Diau adimosi y'on'okulundilanga, kansi ke mvwama ko kuna kwa Nzambi.” Luka 12:16-21. “Kadi o muntu, nkia nluta keluta, ovo obakidi e nza mvimba, yo vidis'o moyo andi?” Maku 8:36. “Ke nutelekela mo miyo ko, muna diambu dia moyo, ovo kana nki nudia; ngatu muna diambu dia to yeno, ovo kana nki nuwata ... kansi tu, nutomb'e kintinu kia Nzambi ozevo eyayi ikunukudikilwa ... kadi kuna kwino lusalu lueno, i kukal'e ntima mieno.” Luka 12:22-34.

SATANA

O Satana, w'ese di'awonso bevanganga mana ma luvunu, yandi i lundumunang'o wantu mun'esumu, yandi i yalanga muna ntima. O Yesu oku vo: “Oyeno nu'es'eno wa Nkadi ampemba, o maketo m'es'eno nuzolele mo vanga. Oyandi mumponda-muntu tuka lubantiku, katelamena muna ludi ko, ekuma kadi muna yandi ke muna ludi ko, ovo luvunu kavovele, una wa yandi kibeni i keovanga; kadi nkwa luvunu kwandi, ese mpe dia luvunu.” Yoane 8:44. Muna meso ma Nzambi esumu diakete o lomboka kwandi kwau kumosi ye 'sumu diampwena. Vena yo masumu ma mpova, omaka ma nsoneka, omaka ma mavangu. O ngyangya nkwa luvunu, ekuma kadi ovunang'okala una k'ena. O Nzambi kalendi vuna ko – o munkwikizi mpe kafwene vuna ko. Tito 1:2. “Ovo tuvova vo, tuna Yandi o untwadi, wau tukangadil'omu tombe, ozevo vuna tukuvuna, ke tuvanga dialudi ko.” 1 Yoane 1:6. “Kuna mbazi kukal'ambwa y'akwa mpandu, ye minta-zumba, y'avondi, y'asambidi a teke, yo kons'on'ozolele yo vang'owu wa luvunu.” Lus. 22:15. “O Nzambi omengene mbangi aluvunu yo nkwa luvunu.” Ngana 6:16-19.

NTETEMBWA

E ntetembwa i fwanifwani kia ntona zina yo konso muntu. Omu fikula yayi e ntetembwa imonekene vo yandombe, yambi mpe, nanga yafwa ina muna kuma ki'esumu diankwamu yo lunkumfu. I ntona yovo nyindu owu una vo, yo umpofo o wingi yo kolama, ke ulendi diaka zaya mavangu ma yandi kibeni ko. Ezaka ntangwa wabutama, ezaka ntangwa wa-

bangama. O nyindu uluta fundanga muna ntangwa ufwete loloka, yo lolokanga muna ntangwa ufwete funda. Ezaka ntangwa ulenda kala ne tadi kisilu va makala kansi ke kilendi mona nziozio ko, ekuma kadi wabembol'e e 'longi, "ekuma bawunikini e mianda mia luvuki ye mianda mia nkwiya." 1 Tim. 4:1-7; Ayibere 10:22.

DISU DIA NZAMBI

E disu dia Nzambi dimonanga mawonso mena muna ntima. Ke ven'edi diswekama ko muna ntal'Andi anlemi, Kadi Oyandi ozeye, omonanga mpe e ngindu zawonso yo tukanu tua ntima. Omu fikula zazi, e disu difwananini mpe yo una ukalang'e mpolo a muntu.

NDAKULAKU ZA TIYA

E ndakulaku za tiya zizungidi o ntima, zisongang'o zola kwa Nzambi kuzietele o ntim'a muntu. O Nzambi kana una vo osaulang'e 'sumu, Oyandi ozolele nsumuki, kazolela ko vo kafwa, kansi kavilukw'o ntima. E nlaku misongang'o menga ma Yesu Kristu "O Mwan'Ememe a Nzambi okatulang'e 'sumu dia nza."

WANZIO

O wanzio ofwananini ye Diambu dia Nzambi. O Nzambi ozolele vova kw'akala y'akento bavunwa, bena vo bazala y'esumu, kimana bavitukw'e ntima, bayambul'o ntemo yo zola kwa Nzambi kwakota muna ntima miau.

EYEMBE

E 'yembe i dimbu kia Mwand'Avelela, o Mwand'Aludi; On'otungikanga mun'esumu ye ndungidi, yo mfundu. Muna diadi, o Mwand'Avelela ku mbazi a ntima kena. Oyandi kalendi kala va fulu kiyalanga 'sumu ko.

Eyeno atangi a mambu mama, ovo e ntima mieno mifwananini ye fikul'antete, nuboka kwa Mfumu, nunziulwil'e ntima mieno nwakotesa mo o ntemo a Diambu Diandi. "Nukwikila muna Mfumu Yesu Kristo ozevo nuvuluzwa." O Nzambi ozolele kanuvuluza, osidi o nsilu a sob'e ntima mieno yo

kunuvana ntima miampa yo mwand'ampa. Ne i una numona muna fikul'ezole.

FIKUL'EZOLE

E fikula yayi isongang'o ntima umonang'e ntantu, una uyan-tikidi o vava Nzambi. O wanzio wina yo nsosolo una vo i Diambu dia Nzambi "diamoyo ye kumu, dilutidi mpe o twa kwa nsosolo miawonso mia meno mole, dikotanga kana ya-muna mpambaninu a moyo yo mwanda, yo mayikilu mpe. Yo nluku, dizeye mpambula za mbalu yo makani ma ntima." Ayibere 4:12.

E Diambu dia Nzambi dikutusungamesanga vo "e mfitu e 'sumu fwa", oku mpe vo "o wantu basilwa dio, edi dia fwa mfwa mosi, oku se ntu, se fundiswa." Ayibere 9:27. E kunku kia nsumuki yo mundembi-kwikila kisinga kala van'eyanga dia tiya y'elengo. Lus. 20:10.

Kuna koko okumosi, o wanzio osimbinini valangaza kia ntu. Ediadi i muna yindulwisa nsumuki vo yeto awonso fwa tufwa. E nitu zeto zazi tutoma zolanga, kadi tuvwikanga zo, tudiki-langa zo yo viengesanga zo – tutoma zo lunga-lunganga zayangidikang'e nzala yo tuzolo – kinga fwa kwandi zifwa, wola yo diwa kwa mimvidi mia nsi, vo i mioyo mieto ye mi-anda misinga kwenda zinga yakwele mvu. Vekala ye lumbu misinga telama vana ndose a kunda kia Nzambi.

Omu fikula yayi tumonga vo o nsumuki oyantikidi o wunikin'o nsamu a Mfumu yo ziul'o ntima muna zola Kwandi. O Mwand'Avelel'oyantikidi o tēma muna ntima wau wamvindu, wasumuka. O ntemo a Nzambi ukotele muna tempelo andi yo katul'e tombe. O ntemo a Nzambi ovo ukotele e tombe kifwete vaika kaka. E bulu ya mpila mu mpila, eyi ina vo i masumu, ifwete vaika kaka. Dianu, atangi azolwa, nuyambula Yesu wa Ntemo a Nza kakot'omo ntima mieno. Ozevo, ne i una tumwene omu fikula, o Yesu Kristu wavova vo: "Mono i Ntemo a Nza, on'okundandanga ke kangadila nkutu mu tombe ko." Yoane 8:12. Ke nulendi katula tombe kia ntima

muna ngolo zeno ko, yovo muna zayi weno ngatu muna zayi wa kiwuntu. E nzil'avevoka ilutidi o siama, yanzaki, e nzila mosi kaka muna sunda, i yayi ya yambul'o ntemo a Nzambi wakota, ozevo e tombe kina vo i masumu meto, kisinga tina. O ngonde ye ntetembwa bekutusadisanga tuamona muna ntangw'a fuku, kansi o kuma ovo kukiele, e tombe yo ntemo a ntetembwa, yawonso ivilanga. O Yesu i Ntangw'a Unsongi, vava kakota muna Tempelo kuna Yerusalemi, wawaikis'awonso batekang'e ngombe, mayembe yo mameme, watiakanisa mpe e nzimbu za mimbudi-a-nzimbu, ibosi kavova vo: Diasonama vo: "E Nzo ame iyikilwa vo Nzo a sambila, kansi oyeno nukitwidi yo se nzimb'a mivi." Mat 21:13. E ntima mieno miavangilwa miakala Nzo a Nzambi, e Tempelo a Nzambi, Oyandi ozolele mo kala; idianu nuzadisa mio yo ntemo yo zola, ye kiese, yo kitula mio se miabiza. O Yesu kayizila kaka mu diambu dia loloka masumu meto ko, kansi muna kutukatula muna nkuma ye wisa ki'esumu. "O Mwana, ovo okunukitul'e mfumu, mukala kikilu mfumu." Yoane 8:36.

FIKUL'ETATU

E fikula yayi ikutusongang'owu win'o moyo a nsumuki, ona watomene vilukwa kikilu o ntima. Owau se mwene o nene ye ngemi a masumu mandi, mana mena vo o Yesu i kafwila van'Ekuluzu. Wau ketalang'e 'Kuluzu dina vana koko kwa wanzio, ondioyu o wanzio una vo i fwanifwani kia Diambu dia Nzambi, omonang'e kinsi muna ntim'andi uvilukidi wabangama muna mbubu ye nkenda kemonanga muna diambu dia masumu mandi mayingi. O zola kwampwena kwa Nzambi kwamonekena muna Kristu, kubimunang'o ntim'andi, musungula ovo oyindwidi vo o Yesu Kristu wa Mwan'a Nzambi wayiza kutwik'e tumbu kia masumu meto, watambulwila mpe o fwila vana fulu kieto. E nzwabulwa kazwabulw'o Yesu, e mpwikw'a mpu a nsende, yo komw'o moko yo malu, yo fwila muna masumu meto, i 'sivi diampwena kikilu kwa nsumuki ovilukilu o ntima, ediadi e 'sivi disobang'e mvimba, o ntim'andi ye zingu kiandi wau ketangang'e Diambu dia Nzambi, okumonanga yandi kibeni ne mu pelo, omonanga mpe

e mpavuk'anda kavavuka Nzambi, yo muna wau kakulul'o Nsiku Andi. Obimukanga yo monang'e ntantu zakia yo sina; wau vo se vilukilu o ntima, o nsumuki oziwidi o ntim'andi kwa Nzambi kuna mansanga ye dilu. O Yesu una finama, o zola yo luvuvamu lua Nzambi lukotele muna ntim'andi, wau kayantikidi ozaya vo "o menga ma Yesu Kristu wa Mwan'Andi mekutukianzisanga mun'esumu diawonso." 1 Yoane 1:7. "O Yave ofinameme awana babudikw'e ntima." Nkunga 34:18. E Diambu dia Nzambi divovele diaka vo: "Kansi kwa ndiona ntala, kwa nsukami wa nkwa mwand'akendalala on'ozakamena muna Diambu Diame." Yesaya 66:2. O Mwand'Avela una kumvoves'o mambu ma Yesu e kimfundumfundu vo: "E mwana yangalala, o masumu maku mayambulwilu." Wau ketalang'e 'Kuluzu yo menga ma Yesu matiamukina mo, yo kwikila vo muna kuma kiandi o Kristu i kafwila, oyantikang'o mona vo e zitu di'esumu diandi dinkatukidi. Kadi kieleka o Yesu wanat'o mayela meto ye mpasi zeto. Watompolwa muna kuma kia makuzuka meto, yo kosomonwa muna kuma kia bi weto. O Yave wabwisis'o bi wa yeto awonso muna Yandi." Yesaya 53. Owau o ntemo a Mwand'Avelela uzadisi o ntim'andi, wateka kala walomboka, wamvindu, kansi owau se wavelela, wapembeswa ne mvul'ampembe, muna menga ma Yesu. Yes. 1:18.

O Mwand'Avelela using'o umbangi yo mwand'andi vo walolokwa, yo muna nsambu wakitukidi se mwan'a Nzambi. 1 Kor. 6:10-11. Ekuma kadi muna Yesu "tunina ye nkûk'eto muna menga Mandi, o luyambulwilu lua makuzuka meto, mun'owu wa umvwama wa nsambu zandi." Efeso 1:7. O maketo m'esumu masisidi e fulu kwa luzolo luasina lua zingila muna Nzambi yo sadila Ndiona wateka kutuzola. Vana fulu kia zol'e nza ye lekwa in'omu nza, owau Nzambi kezolanga yo mambu ma Nzambi.

Ozevo, muna fikula yayi tumwene vo e bulu, i sia vo o masumu, kumbazi se ina yo Satana mpe. Andioyu kana una vo kazolele vaika ko, kadi kwenda-tala-kunima, una yindul'e ndekwa kalenda mo vutukila diaka. I muna kuma kiaki o Yesu kekutulukisilanga vo tuyingila yo samba, kimana twa-

kandamena Nkadi ampemba, katutina.

FIKUL'EYA

E fikula yayi isongang'o munkwikizi ona wasolol'o luvuvamu yo lukûlu lualunga muna lutambiku lua Kristu, ozevo se mu 'Kuluzu dia Mfumu eto Yesu Kristu kaka kekusaninanga, dina kekomamenwang'e nza oyandi mpe muna nza. Ngal. 6:14. "O Yesu wafwa van'Ekuluzu, Yandi kibeni wayinatin'o masumu meto muna to kiandi vana nti, kiman'oyeto wau twafwa muna masumu, twakala muna unsongi." 1 Pet. 2:24. Muna wau, o munkwikizi wakomenw'e nitu van'ekuluzu kwa nza, tulongwanga vo tukangadila muna Mwanda yo lembi land'o maketo ma nitu. Ngal. 5:16,25.

Omu fikula yayi ya ntima tumonag'elunzi diakangidilwa Mfumu eto Yesu Kristu, vav'atantu Andi bateka kumvul'e mvwatu. Tuna mona mpe e nzila mina banzwabwila kuna nsita, kadi e tumbu katumbwa i kiatutwasil'o luvuvamu. Watompolwa muna kuma kia makuzuka meto. O Erodi yo nkangu andi ban-sokela, una bamana kunzwabula bamvwik'o mvwatu ambwaki ankengomoki. Bavand'e kolow'ansende bavingesa vana fulu kia kolow'awolo. Bansi'o nti vana koko kwalunene, bavingesa vana fulu kia mvwal'a kitinu. Bamvumbamena, yo muna kunsokela bavova vo: "O Ntinu a Yuda Kazinga!" Bamvum'o mete, bankatul'o nti yo kunwanda wo kuna ntu. Una bamana kumveza yo kumwesese'e nsoni kuna nsita, bamfila kenda komwa van'Ekuluzu.

Vena yo wantu ayingi bekuyikilanga vo munkwikizi, besambil-anga muna masambilu, bevwandanga kuna Nlekelo a Mfumu, beyimbilang'e nkunga mia Nzambi, kansi vo i muna mavangu mau mambi bekwama komanga Yesu van'Ekuluzu. "Ke ndion'okumpovesanga ko vo E Mfumu, e Mfumu, ikota muna Kintinu kia Nzambi, kansi ndion'ovangang'o luzolo lu'Es'Ame wina kun'Ezulu.

Omu fikula yayi tumonanga mo e nkutu a nzimbu, yavuwa kwa Yuda Iskariote, ona wayekula Yesu yo kunteka muna

Nkomeno kala yo
Kristu. Ngal. 2:20.

Oyeno mpe diau adi-
mosi, nwiabadikila vo
nwafwa kala mun'esumu,
kansi nwamoyo kuna
kwa Nzambi muna Kristu
Yesu. Roma 6:11.

tuvanza makumatatu tua palata, ekuma kadi o zol'e nzimbu kwakang'o ntim'andi. E mini yo luvambu ye yaka lekwa yasadilwa kwa makesa vava bat'e nkas'a mienze muna mvwatu Miandi, i ndungana walungan'o ungunza wa Diambu dia Nzambi vo: "Bakayanini e mvwatu Miame, batelele kinkutu Kiame e nkas'a mienze." Nkunga 22:18. Bankatula yawonso kakala yau, bambembola Yandi kibeni, bavova vo: "Ke tuzolele ko vo ondioyu katuyala."

Dikwama monekanga vo o wamtu bazolele tambul'e nsambu zawonso za Nzambi, e mvula yo mwini, kansi ke bazolele kusia kungsi a luzolo lua Nzambi ko. Kuna kwa wantu ayingi, o Nzambi etininu kaka muna ntangwa za mpasi yo wonga. Amakesa bantobol'e tulu yo ntima mun'edionga, vana vau vavaika menga yo maza." Yoane 19:33-37. E nsusu una ke yayikokolwela ko, o Petelo wavanina Yesu o nkalu nkumbu ntatu vana ndose a ntaudi ankento, oku kwakwiziwa wawilukw'o ntima, wadil'e kinsanga kiandudi.

Aweyi, oyeno ku sambu dia Yesu nwina muna mvovo yo mavangu e? Ovo nsoni numonanga muna kuntambulwila vana ven'o wantu? O Yesu wavova vo: "Kons'on'okuntambulwidila vana ven'o wantu, Omono mpe ikuntambulwidila vana ven'o S'ame una kun'Ezulu." Mat. 10:32,33. O Yesu wavova mpe vo: "On'olembi bong'e 'kuluzu diandi yo kwiz'andandi kamfwene ko." Mat. 10:38. Akwa nsambu awana basiamini vana nsenzele, una vo i Yesu Kristu.

I nsenzele yasiamina

Ke van'esenge ko ye nza

FIKUL'ETANU

E fikula yayi isongang'o ntim'avelela wasukulwa mun'esumu, wavuluzilwa muna ulolo wa nsambu ye nkenda za Nzambi. Wakituka se tempelo aziku a Nzambi ye kalu kia Se, yo Mwana yo Mwand'Avelela, ne i nsilu a Yesu Kristu vo: "Ovo muntu unzolele, e diambu diame olunda dio: o S'ame okunzola, tukwiza vana kena, twakalang'aka yandi." Yoane 14:23. Owau o Nzambi ozitisa, osambula yo kundidik'o muntu muna

Yesu Kristu. Luka 1:52.

Owau o ntima uvwidi kitulwa se tempelo aziku a Nzambi. E 'sumu divetelo kuna mbazi. Vana fulu kiatega kalang'e bulu ya mpila mu mpila yayalwa kwa Mbeni, o se dia luvunu, se Mwand'Avelela ovingidi vo, O Mwand'Aludi una muna ntima; vana vatega kalang'e kunda kiangemi kia nitu, vakitukidi se kiana kia mpelo yovo nti a bundu, uyimang'e bundu ya Mwanda, eyi ina vo: zola, ekembo, luvuvamu, lusakalalu, nlandu a lutantu, walakazi, unsongi, kwikizi, lembama yo maka mena vo mambote kwa Nzambi yo wantu. Owau se ntayi iyimang'e mbongo yayikana yo Nsing'a Vinyo Aludi, o Mfumu eto Yesu Kristu. E mbumb'a yim'e mbongo i kala muna Kristu, o Kristu omu yeto yo Mambu mandi. Yoane 15:1-10. O muntu ovo wazala yo Mwand'Avelela yo vubwa kwa Yandi, una ye ngolo za sund'e nitu yo maketo mandi, yo kom'o uwuntu wankulu van'ekuluzu. Muna ngolo za Mwand'Avelela, una yo una kalenda diatila muna Mwanda kansi ke mu nitu ko. Kezingilanga diaka muna mana kemonanga muna meso ko ovo mu nitu, kansi ozingilanga muna lukwikilu; ekuma kadi o lukwikilu muna Yesu Kristu i nsundidi isundang'e nza. Owau se zingilanga muna uvu kiaziku kiakwikama, kia ngiz'a Mfumu eto Yesu Kristu, se in'omu ngenga. Ozingilanga muna zola yo muna zola kwa Nzambi kukwama kalanga muna yandi. "Akwa nsambu ana bavelela muna ntima; kadi bemona Nzambi." Matai 5:8. O ntinu Davidi kufwil'owu wa mavwa mandi mawonso ye nsundidi zandi mun'atantu andi ko, wazaya vo e mbut'a ndwana i yayina yakala muna ntim'andi. Wau kamon'o nene wa mpatalelw'andi, wasamba vo: "Unsemena ntim'avelela e Nzambi yo vangulul'o mwand'aziku omu mono." Nkunga 51:10. Ke vena muntu olenda kuvelelesa ntima ko, ngatu kayisemena ntim'avelela, nanga vo kavitukwa kikilu o ntima, kavava Nzambi, ne i una kavang'o ntinu Davidi, walomba kwa Nzambi kamvan'o ntim'ampa. O Nzambi ozolele o vana nzila zampa kwa mioyo mieto. O batik'e tenda muna mataya ma weto unsongi muna umbangi wampavala, ke kulendi kitula ntima mieto miakala se kalu kia Nzambi ko, kansi o Nzambi wakubama muna kutusadisa twaveleles'e ntima mi-

eto, kadi Oyandi wasi'o nsilu vo: "Ikunuvan'o ntim'ampa, o mwand'ampa nsi'omo yeno ... Sia nsia o Mwand'ame omo yeno, yo kunudiatisa muna mina miame, nulund'e nzengo zame yo vanga zo." Yez. 36:25-27. Idiau didi disongwanga muna Luwawanu Luampa, dina o Nzambi kasil'e dimbu muna menga ma Mwan'Andi, Yesu Kristu.

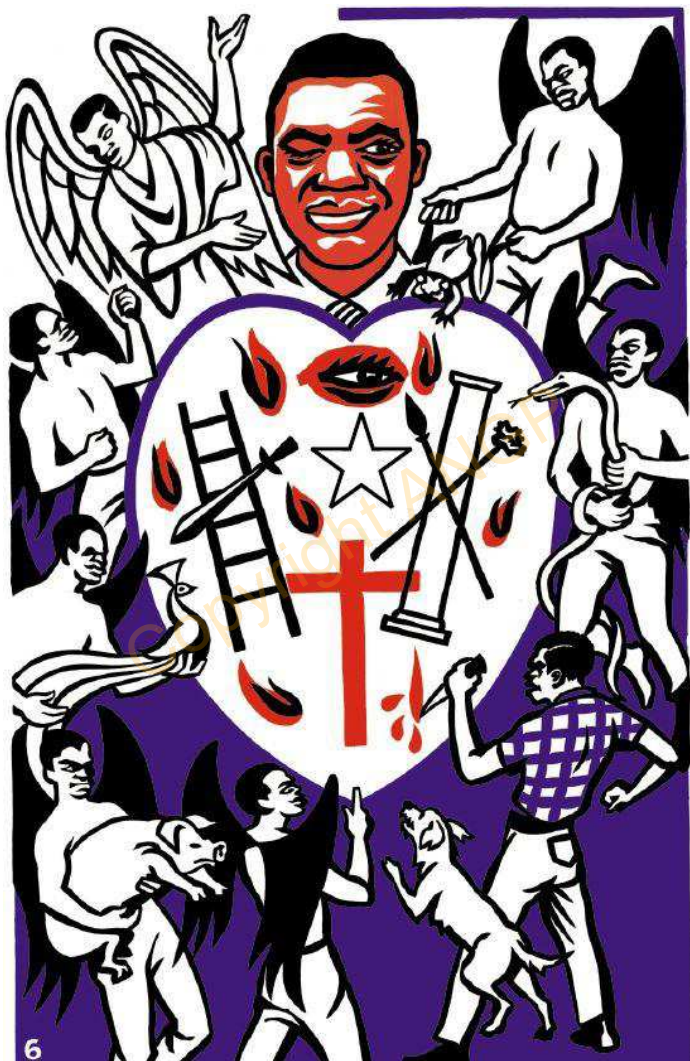
Omu fikula yayi tumwene vo o wanzio omonekene diaka. Awanzio betumwanga kwa Nzambi basadisang'awana bevingil'o moyo a mvu ya mvu, "o wanzio wa Yave uzung'awana bekumvumina." NKunga 34:7; 91:11; Dan. 6:22; Mat. 2:13; 13:19; 18:10; Mav. 5:19; 12:7-10.

O Nkadi ampemba mpe una vana ndambu a ntima, ne yandi ovingilanga ntangwa ina kalenda kota diaka muna nzo andi ankulu. I muna kuma kiaki tulongelwanga vo tuyingila yo samba, "ekum'o ntantu eto Nkadi ampemba, nga nkosi ank-winti ovemanga, kend'avavi ona kevempola." 1 Pet. 5:8. Eza-ka ntangwa okitukanga se wanzio wantemo yo vunginikang'e minkwikizi, amindembiyingila, muna maketo mandi. Kansi vo tunkandamene okututina. Yak. 4:7.

FIKUL'ESAMBANU

E fikula yayi yankenda kikilu, ekuma isongang'o munkwikizi wayambwidi e ziku kia lukwikilu. E disu diandi edimosi se dizima, ediadi disongele vo vena ye diambu diazizimisi e sungididi kiandi. Ediaka disu ditungunwini e nza. Muna yandi o ntemo a Nsangu Zambote wasakalèle. O luzolo lua kubamen'o mwen'e mpasi muna Kristu, luasakalèle. Wazietwa kwa umpukumuni, muna kebwanga fiakete-fiakete, kekan-damenanga diaka umpukumuni ko. Vana fulu kia w'e nding'a Nzambi, se ndongesela za tumpeso ye nsilu miampavala se kewanga. Kanele vo okwendanga kuna Nzo a Sambu, se ke mu zola ko yo Nzambi, kansi muna vun'o songa vo mwisi 'longi, okuswekanga vo se wakitukidi kwandi nkundi a nza. Se nkwa lukatikisu, obanzikisanga vana kati kwa nyindu miole. Wayantikidi o levelele'e nza yo siang'o vuni wa zola Nzambi. E ntetembwa, ina vo i nyindu, se yafifalala, yau mpe

se izimanga. E 'Kuluzu diakitukidi kwa yandi se diezitu, ke-natinanga dio diaka ku kiese ko. O lukwikilu luandi luyantikidi o kuluka, kena diaka yo untwadi wa bati-bati ko yo Nzambi, se nkwa nlandu, oyantikidi vez'o vimp'i wa moyo andi. Muna fiakete-fiakete, una sila mvukumuni e nzila kakota, oyu okumbekanga oku mbazi. Owau se luta yangalelang'o nkangalu a kisi nza, owu wa minkwikizi mia ziku se ke wau ko.

O mwand'a pavone usongang'o lulendo, una vav'e nzil'a kotela. O bi wa unduvu una dodela, uzolele kota. Muna lumbu ya nkembo, ovo okangadidi y'akundi, o "munkwikizi" ndioyu se lenda kwandi o nua kopo zandwelo za vinyo, ediadi dilenda fwas'e zingu kiandi kia kimwanda. E ngindu za maketo ma nitu zisakanga diaka, matietie masafuka se kezolang'o wa, yo tal'e fikula zansoni, yo kangala y'ana bekwendanga muna fulu ikalang'o mambu mambi mawonso ... o Satana okumvovesanga vo: "o mambu momo ke masumu kwandi ko, ke mevanganga mbi ko, ekuma kadi e zolela yayi yawonso i fu ya kimuntu."

Ke kuma kieto ko vav'e ngindu zambi zizietelang'ova ntandu a ntu mieto ne nuni, kansi tu, ke tuyambula zatukota ko, ngatu zatung'e nzialwa zau omu ntima mieto. Ediodio fu yambi kaka ditwasanga. Vo tuvene o nlembo ansuka kwa Satana, edi dilanda o koko kwawonso obongele ko, oku kukwiziwa o moyo yo mwanda i kesinga nata kuna Bilungi. Muna diadi, o Nzambi okutukelekelanga yo kutulûkisa twatin'o maketo ma kileke yo lembi sakanin'e 'sumu, muna konso mpwa dikuyi-songelanga kwa yeto. Tinina kwa Yesu, wa Nsundi.

Omu fikula yayi tumwene o muntu otobang'o ntim'e mbele, oyandi ofwananini y'avezi y'akak'awonso ana bebandamenang'o Lukwikilu muna Kristu. Muna nua mizele y'ekumbu ye befo ya mvezi, i belwekelang'e ntima mia Minkwikizi. O ntim'a lukatikisu ke ulendi zizidila ndwanisa zazi ko, uyantikang'o luta bwemen'o wantu ke mu Nzambi ko. I muna mpila yayi o munkwikizi kekitukilanga mbundu a wantu yo vavukanga Nzambi. Muna ntangwa za mpatalelwa yo nkangamu a ntima, o makasi yo mwand'ambi bekusonganga yo kotela kuna

ngolo muna ntima. O niok'ambi wa nkwa kimpala olandanga lulendo vana nima, o mwand'ambi ofinunukini, akaka mpe bena kota.

Diasazu kikilu kwa zola-nzimbu kakota muna ntima, ovo tulengelekèle o vis'o meso muna malongi ma Mfumu eto Yesu Kristu, vava kevanganga vo: "Nuyingila yo samba ke nwakota muna umpukumuni." Mat. 26:41. "Dianu vo ndion'obenze vo watelama kena, mbula katoma tala kabwa." 1 Kor. 10:12. Tufwete vwat'e nwaninwa yawonso ya Nzambi, twav'owu tutelamen'o tumpeso twa Nkadi ampemba." Efeso 6:11-18.

FIKUL'ANSAMBWADI

E fikula yayi isongang'o lembi-kwikila kwa ntima muntu. Isonganga mpe e kadilu kia muntu walembi vilukw'o ntima, ngatu kuyitambika kwa Mfumu, kufwil'owu ko vo wasamunwinw'e Nsangu Zambote. O muntu obâdisang'o ntima, ekolo o Nzambi kekunlonganga, osakang'o yiva, kana nkutu uyikasakese muna kutomesa.

O Yesu owu i kazayisa muna kuma kia muntu a mpila yayi: "O mwand'ansafu, vava uvaika muna nitu, ukwend'avumvula muna mwakondw'o maza, uvavang'e vundu; ova ulembi kio mona, uvovele vo: Se nkwend'avutuka muna nzo ame muna yatuka. Vava ulwaka, uwana yo yakombwa, yatoma kubikwa. Ibosi ukwenda yikamwa kwa mianda nsambwadi miakaka, mina miviokele wo o bi, mikota, miakala mo. Owu wansukinina wa muntu ndiona, usundidi owu wantete o bi." Luka 11:24-26. Dimbwididi edi dia kingana kialudi, ovo: E mbwa ivutukidi e lukudi yandi, e ngulu mpe yasukuka, ivutukidi muna yowel'e nteke." 2 Pet. 2:22. E sono yayi itoma songang'owu win'o ntima walembi kwikila, owu ke waviluka ko. E 'sumu y'efuka diandi diawonso dia vuna divutukidi o yala muna ntima, muna se kekalanga. O Mwand'Avelela, ediyadin' Eyembe dianlêka, omwene vo ofwete sis'o ntima, kadi o 'sumu yo Mwand'Avelela ke balendi kala vemosi ko. Ke dilendakana ko vo, o ntima wakala tempelo a Nzambi, wakala mpe fika kia Satana. O wanzio, una vo i Diambu

7

7. NTIM'A MUNTU OVUTUKIDI O MANIMA

dia Nzambi, ofwete vaikila kuna ntânu, una tal'oku nima ye vuvu vo o muntu olenda vilukw'o ntima ne i mwan'a kimpumbulu, okala vo kadi o mwan'a kimpubulu vava kamona vo se zolele yukutis'e vumu kiandi ye nsakabadi miadiang'e ngulu, ke vakal'ona wankayila ko, wavungukw'o zayi, wavova vo: "Se ntelama, ngienda kw'es'ame, yamvovesa vo: Es-umu ndete kun'ezulu, y'oku ndose aku: kifweno yikwa diaka mwan'aku ko." O se wamona vo o mwana wavilukw'o ntima, wanloloka, wantambula mpe. Luka 15:18.

Kansi omu fikula yayi ya ntim'a muntu, ke mumonekene sinsu yaziku ko, ya luviluku lua ntima, ngatu luzolo muna Nzambi, ngatu vava luloloko vana malu ma Yesu. O nyindu una ne wau wababwilwa mu tadi kia tiya, wabutikisu mpe o nua. Una yo matu kansi kewanga diaka nding'a Yesu ko, ikunwondelelanga. Una yo meso kansi e mbilu a Bilungi iyasikidi o nua lukufi yo malu mandi, kemonanga yo ko. Kemonanga diaka nsoni ko za wau kakwaminini mun'esumu. O Nkadi ampemba wayizidi yala muna ntim'andi, owwende mo ne ntinu vana kunda kiandi. Dilendakana vo yamu wau olenda kusana vana ndose a wantu vo nzitu a muntu, wato ma sanswa mpe, una ye mpw'a munkwikizi, kansi kinga wina ne nkala wapembeswa kuna mbazi, kansi muna ngudi mwazala ye visi ya mafwa. Mat. 23:27. O se dia luvunu obingidi e fulu kia Mwand'Aludi. Konso bulu, i sia vo konso 'sumu, difilwanga kwa nkwiya mosi yo mwand'ansafu ubingidi o ntim'andi, kana una vo ozolele kayikutumuna mun'abangiki awaya, oyau bansimbini kaka. Ekw'e mfoko andi ansisi e! "Kadi ndin'obembwele o Nsiku a Mose, wavondwa, ke mu fuwa nkenda ko muna mbangi zole yovo zitatu. Ozevo, adieyi nuna diau, e nsund'a bi wa tumbu kiandi awayi isiwa, ndion'odiatakesa o Mwan'a Nzambi yo badikil'o menga m'Ekangu dina kavaulwilwa, ovo mafunzuka, yo tiakidil'o Mwand'a nsambu?" Ayibere 10:28,29; 2 Pet. 2:1-14.

Yeno atangi azolwa, ovo e fikula yayi betela ina ye nkal'eno, ke nuvekama ko, nuboka kwa Nzambi muna nsi a ntima mieno. Oyandi olenda vuluza yamuna ndiona wansuka, olenda lolok'o masumu mawonso, vo nukwizila muna nwand'a luvu-

luku lua ntima luaziku. Oyandi olenda kanga Nkadi ampemba ye mvengo miandi miawonso mia tombe yo kumvaikisa muna ntima, vo nukubamene o kunyambula kavanga wo. Nwiza ne i nkwa wazi walwaka kwa Yesu, wavova vo: “Ovo ozolele wo, olenda kunkianzisa.” O Yesu wavova vo: “Nzolele wo, Kianza kwaku.” Maku 1:40,41. Vo nukwaminin’o bâdis’e ntima mieno yo zol’e tombe ke mu ntemo ko, ke vekala vuvu ngatu lusadisu ko. “Kadi e mfutu esumu fwa.” Roma 6:23.

FIKUL’ENANA

Ovava tumonanga nsumuki, on’ofinamene e mbaninu andi, e nitu andi yazala ye nlunzi, o moyo wazala yo wonga wa fwa. O lufwa (i sia vo e visi yankatu) lwizidi muna ntangwa ilembelo lekelelwa, ke izolelo mpe ko. O makembo mampavala ma nza matinini, owau yandi muntu ofwete telama yo kumwena muna meso mandi, owu win’e nsisi a mfitu e ’sumu. E nsongo mia Bilungi mikwatini kal’andioyu se fwanga. Kana una vo owau se zolele o samba, kansi wau vo o zola kwa Nzambi waveza ko, owau se kalendakesa kumfinama ko. Akundi ankulu wonga bena wau wa kala vana kena, vana ndambu a mfulu andi a lufwa, e mvovo miampavala mia lufiaulwisu ke mina diaka lusadisu ko kwa yandi. O mavwa mandi kavwila muna vilwa, ke malendi lambula zingu kiandi ko ngatu mavuluza moyo andi. Kalendi sikidisa ngindu zandi mu Nzambi ko, ekuma ken’owu kavangila wo ko. Mamana mawonso kazolelenge, mana kazingidinge mpe, owau mena kunsokela, kana i vuni wa “nlongi” andi a mundembi-kwikila, oyu una vo nanga mpe kivilukwa ntima ko, kalendi kunsadisa ko. Owau oyantikidi o mona vo “Diambubu dia bwa muna moko ma Nzambi amoyo.” Ayibere 10:31. Wakala ye vuvu kia t’e mbalu yo Nzambi, vo e lumbu kifwene yovo vana mfulu andi a lufwa, kansi owau e ntangwa isakidi kikilu. Mafunda ma wantu befwanga kondwa kwa teka yêla, yo lembi vw’e ntangw’a vava Nzambi. Vana fulu kia w’e mvovo mia Nzambi mivuluzanga, mia lukasumunu, o nsumuki ndiuyu se kûmang’o mongo a fwa, ona wavez’e nsambu yo zola kwa Nzambi vava kazingidinge, owau se nding’a Mfundisi andi kewanga, ivovanga vo: “Katuk’ova Ngina, nge wasibwa,

wenda kuna tiya twa mvu ya mvu, twakubikilwa Nkadi ampemba ye wanzio zandi.” Mat. 25:41. “Wau kina vo, o wantu basilwa dio, edi dia fwa mfwa mosi oku se ntu se fundiswa.” Ayibere 9:27.

AKWEYI okwenda kuna ntu?
Mu lumbu kia lufundisu!
Umpanik’ak’e nvutwilu –
Kweyi osa kala yakwele mvu?

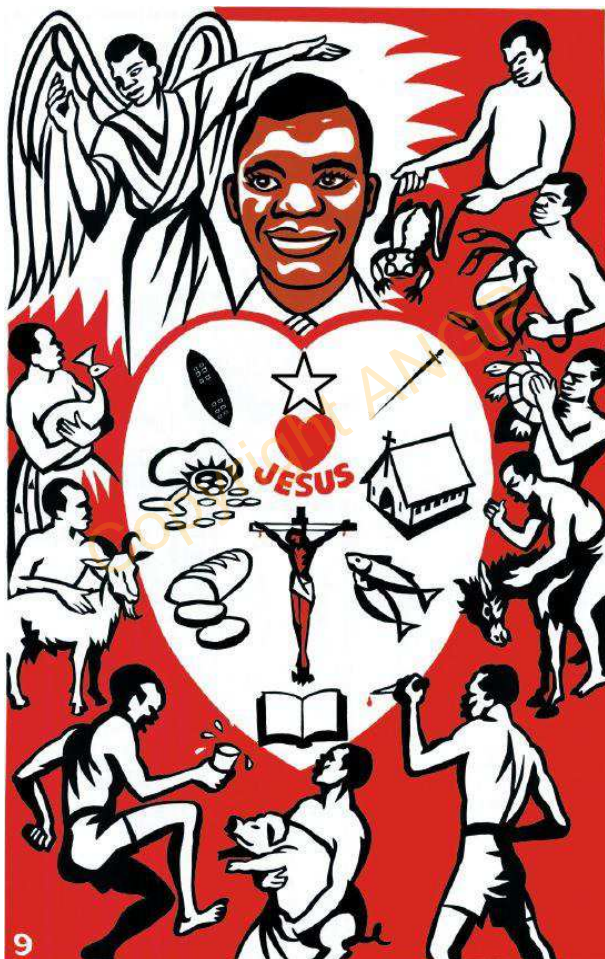
FIKUL’EVA

E fikula yayi isongag’o munkwikizi ozizidilang’o umpukumuni, oyandi osundanga vana kati kwa mpasi zampwena. Una kaka wakumama, kana otontwanga muna mambu mawonso, ozizilanga yaku mbaninu, osundanga kikilu muna Yesu Kristu. Kayantika kaka mwendo a lukwikilu ko, kansi ozindalalanga, oludumukinanga kuna zizi, ke talanga ku lunenene ko ngatu ku lumonso, kansi Yesu kaka w’etuku yo nzikudi a lukwikilu. Ayibere 12:1,2. O Satana ye mvengo miandi miawonso bazungidi o ntima ukwikilanga, una tez’o vilul’o mwan’a Nzambi, kansi mpasi zankatu. E nkutu a zola-nzimbu, yo nkwiya, e yingalu yo masumu makaka mayingi, bena vovo. Vana fulu kia ngo vavingilu kw’ebuluku, ekum’e ’sumu difinamang’o muntu muna mpwa zakaka yo kusweka muna mvwatu miakaka, yovo mu nkumbu akaka. Kansi o munkwikizi anlûki otonang’e ’sumu konso mpila disobele e se, kana nkutu ne wanzio wanlezimi. Kadi e Diambu dia Nzambi yo Mwand’a Ludi bekumfilanga muna ludi kiawonso. Vana kati kwa bulu vena yo muntu okinanga, una ye mbungwa vana koko, se kevukumunanga munkwikizi muna makembo ma nza, kansi kalendi vo diambu ko, wau vo o munkwikizi wafwa yo Kristu kw’esumu yo kwa nza. O muntu ezole una toba munkwikizi e mbele. O muntu on’okuyikilanga vo nkwikidi yovo mpe ntantu a Nsangu Zambote, ovo nkwa mpov’ambi mun’akaka, mundembi-kwikila kwandi, o luvezo luandi yo makani mambi mun’akaka, momo mawonso mena ne mbele muna ntim’a munkwikizi anzikuki. Vo i yandi munkwikizi, omomo mawonso kelandanga mo ko, Nzambi kaka kewanga, On’ ovovanga vo:

Nani okutuvambula
muna zolwa kwa
Kristu?

Ikusaninanga mun'
Ekuluzu dia Mfumu
eto Yesu Kristu.

“Nu akwa nsambu, ovo wantu bekunutumba, yo kunubangika, yo kunuyikil’o bi wawonso kuna luvunu muna kuma kiame. Nukemba nwayangalala kikilu, kadi o nsendo eno unene kun’ezulu.” Mat. 5:11,12.

E ’sumu ye nitu zeto yo Nkadi ampemba bekwama tezung’o vambula Munkwikizi muna zola kwa Nzambi. Kansi tulenda vova ye kiese kiayingi vo: “Nani okutuvambula muna zola kwa Kristu? nga mpasi, ovo nkendalala, ovo mbangama, ovo mvengele, ovo nkonga, ovo sumbula, ovo nsosolo e?” Roma 8:35. “Muna mambu mama mawonso tusundidi kikilu muna Ndiona watzola.” Roma 8:37. O Munkwikizi on’ovwete e nwaninwa yawonso ya Nzambi, olenda siandamen’o umpukumuni, muna Yesu Kristu, Ona wasund’e ntonta yo umpukumuni wawonso, kiman’oyeto twalenda yo tambul’e kolow’a nkembo.

E NTETEMBW’A nyindu andi yavelela yo kezima. O ntim’andi wazala yo lukwikilu yo Mwand’Avelela. O wanzio wa Nzambi, i sia vo e Diambu dia Nzambi, un’ova ntandu, vana ndambu a ntu, okunsuswilang’e nsilu miamfunu mivewanga ndin’osundanga yo zizilanga yaku mbaninu. “Ndin’osunda, ikumvan’o dia kadia kutuka muna nti amoyo, wina muna paradisu a Nzambi.” “Ndion’osunda kemweswa mpasi, ko, muna mfw’ezole.” “Ndion’osunda, ikumvan’e Mana aswekama, ikumvana mpe etadi diampembe, van’etadi vasonama nkumbu ampa.” “Ndion’osunda, yo ndion’olund’o mambu mama yakuna nsuka, ikumvan’e wisa kia zula; i mpwata kevwata mvwatu ampembe. Nkumbu andi kivunzuna yo ko muna nkand’ a moyo, tambulwila ntambulwil’e nkumbu andi vana ndose Es’Ame yo vana ndose a mbasi Zandi.” “Ndion’osunda, ikunsia s’elunzi muna nzo a Nzambi Ame, kevaika mo diaka nkutu ko, ikunsoneken’e nkumbu a Nzambi Ame, ye nkumbu a Mbanz’a Nzambi Ame, ye nkumbu Ame ampa.” “Ndion’osunda, ikunyambula kavwanda yame vana kunda kiame, waun’omono yasunda, yo vwanda yo S’ame vana kunda kiandi.” Lus. 2:7,11,17,26; 3:5,12,21.

E FINKUTU fia nzimbu fiaziuka, fisonganga vo, ke ntim’andi

kaka ko, kansi mpe e nzimbu zandi zavaulwa kwa Nzambi. Kefunkanka zo mu nkatu ko, osadilanga zo muna tukau twankenda kw'asukami, ovananga mpe e tini kiekumi yo tukau muna Salu kia Nzambi. Vena y'ana bevananga yawonso bavwidi muna nkembo a Nzambi.

E FIMBOLO YE MBIZI AMAZA isonganga vo e zingu kiandi kiavelela yo vauka. Ke kufunzwilanga mu ndua zangolo ko. Kefwasanga nzimbu zandi ko, yovo funzula nitu (eyi ina vo i Nzo Avauk'a Nzambi) muna tafunag'e mfomo, muna boda yovo volela mfomo, kenuanga mpe diamba ko. Elo, odianga kwandi, kansi madia mambote kedianga, mana mevangame-sanga. E nitu andi yakituka nzo a sambu, nkwa luzitu ye fululu kia kwendanga kuna tukutakanu tua sambu muna ntangwa zawonso yo mambu mawonso. Otoma zolang'o samba kun'esambilu yovo va beko; ekuma kadi ozeye wo vo o munkwikizi kalendi zinga ko ovo olembidi mokenanga yo Nzambi muna sambu.

O NKAND'AZIUKA usonganga vo e Biblia nkand'aziuka kwa yandi, otanganga wo e lumbu yawonso, i muna kevwilang'o nkuma, moyo, ntêmo ye kimvwama kiakondw'e tezo. O Nkand'a Nzambi wakituka se mini kia tambi yandi, nsosolo mpe una kesundilang'o ntantu. E Diambu dia Nzambi i mbolo a kimwanda ya lumbu yawonso kwa moyo andi, yo maza muna katul'e vwina diandi. I fulu mpe kesukwilang'o moyo; i pêlo mpe kekutadilanga yo toma kutala una kikilu kena.

O munkwikizi ozolang'o nat'e 'kuluzu diandi, ekuma ozeye vo, ovo dikondelo ke valendi kala kolowa ko. Wau kazeye vo wafuluka kwandi yo Kristu muna moyo ampa, ozevo mana m'ezulu ketombanga, mana ma mvu ya mvu, melembi monekanga. Wakubama kena muna wanana yo Nzambi, ofwananini yo nti wakunwa vana ndambu a nkoko mia maza, una uyimang'e bundu muna nsungi andi; yovo ne ntayi a nsing'a vinyo utoma yimanga. Kazeye wonga wa lufwa ko, wau vo muna lunga kwa Mwand'Avelela, o zola kwazikuka kwa Nzambi kwazala yo yalanga mpe o ntim'andi.

FIKUL'EKUMI

O Yesu wavova vo: “Mono i Lufulukuru yo Moyo; on’okwikilang’omu Mono, o fwa nkutu i kafwa, moyo aka kekala wau. Kons’ona mpe win’o moyo, okwikilang’omu Mono kefwa nkutu ko.” Yoane 11:25,26. “On’owang’e Diambu Diame, okwikilanga mpe Ndiona wantuma, una yo moyo a mvu ya mvu, kenata nkanu ko, kansi okatukidi muna fwa, wizidi kaka muna moyo.” Yoane 5:24. O Munkwikizi kebwenenanga diaka lufwa ko ngatu luantokanisa. “E fwa, e nsundidi aku ayeyi? “Matondo aka kwa Nzambi, Ona utuvene nsundidi muna Mfumu eto Yesu Kristu.” 1 Kor. 15:55-57.

O muntu ona wazinga yo kangala yo Nzambi kena ya wonga wa lufwa ko. E ntangw’andi a katuk’ova nza yayi vo ilweke, ku luzolo luambote kekwendela, ne i una oovanga ntumwa Paulu vo: “Ngina ye zolela kia katuka ngienda kala yo Kristu, kadi usundidi kikilu. Filipi 1:23.

O munkwikizi akieleka moyo kezinwanga wa wanan’e pwa-meso yo Yesu, Ona wamfwila, wankudila mpe mun’Ekuluzu. O Mwand’Avelela okunyindulwisang’e mvovo mia Yesu, wavova vo: “Ke mutelamwa mioyo ko, nukwikila muna Nzambi, omu Mono mpe nukwikila. Kuna nzo Es’ame kalu yingi ina ko ... kwiza nkwiza diaka, yanutambula kwa Mono kibeni, Ikimana kuna ngina oyeno mpe nwakala ko.” Yoane 14:1-4. “Ina yalembi monwa kwa disu, yo lembi wakana kwa kutu, yo lembi kota muna ntim’a muntu, konso ina yakubikila Nzambi mun’awana banzolele.” 1 Kor. 2:9. Ke vena nding’a kimuntu ko ilenda songa yovo sia nsas’a nkembo mia fulu ina kun’Ezulu, nkembo wakubikilw’awana bediatilanga muna ntambi za Mfumu Yesu Kristu vava nza.

Vana fulu kiadi kal’e visi yankatu (i sia vo o Lufwa), se wanzio wina vo, i sia vo o mbasi a Nzambi omu fikula yayi yansuka. Yandi obekanga kanat’o mwand’ansongi kwa Nzambi. O moyo yo mwanda beikutulukanga yo vaika muna nitu amfwe yabasimbininge, batimukini kwau yo kwenda yamuna nkata za Ndiona basadila yo zola ova nza. Lukayisu

lua luyangidiku lukubabekanga vana ndose a Nzambi, okwakuna e mvovo mia lusanisinu mia Mfumu andi wa Nlongi mikunkayisa vo: “Wambote, u ntaudi ambote yo kwikizi. Kota kwaku muna nkembo a Mfumu aku.” Mat. 25:21. O Nkadi ampemba kekala diaka ya wisa ko muna yandi; kadi luan-talu muna meso ma Yave, i lufwa lu’aveledi Andi.” Nkunga 116:15. “Ngwidi ndinga ituka kun’ezulu impovese vo: Soneka: Akwa nsambu a mafwa mana mefwila muna Mfumu tuk’omu wau. Elo i Mwanda wau, bavunda muna salu yau; kadi o mavangu mau melanda yau.” Lus. 14:13.

Yeno atangi azolwa, ayayi e “Pelo a Ntima”, yambul’o Nzambi kanusadisa nwatambik’e ntima mieno kwa Ndion’okunuzolanga yo kunulombanga vo: “E mwan’ame umpan’o ntim’aku.” Ngana 23:26. Nutambik’e ntima mieno miatovoka kwa Yesu, e ntima miakonanana miazala ye ntantu, Oyandi okunuvan’e ntima miampa yo mwand’ampa. Ke nuyambul’e ntima mieno miavunwa ko, ntima mina vo miakubama muna land’e zolela yau; kadi “On’obundil’owandi ntim’e vuvu, ezowa kwandi.” Ngana 28:26. Nusi’o masumu meno nwaland’o unsongi; “Kadi e mfitu esumu fwa, vo i lukau luangovo lua Nzambi, moyo a mvu ya mvu muna Kristu Yesu.” Roma 6:23.

Wau vo nutambikidi ka’e ntima mieno kwa Nzambi, nuland’e mpw’a mvovo miavimpi muna lukwikilu yo zola kwina muna Kristu Yesu, ne i una uvolele Paulu muna 2 Tim. 1:12 “Kadi inzeye, Ona nkwikidi, ntomene wo zaya mpe vo olenda lunda kina inyekekele yamuna lumbu kiakina.” “Vo i yeno, azolwa, wau nukuvangamesena muna lukwikilu lueno luavauka kikilu, yo sambilanga muna Mwand’Avelela, nwiylundila muna zola kwa Nzambi, nusiang’e vuvu kia nkenda za Mfumu eto Yesu Kristu yamu moyo a mvu ya mvu.” Yuda 20,21. Nuyilundila muna zola kwa Nzambi, wau numonanga Yesu wa Nzila ye Ludi yo Moyo, ke kolo mpe ko singa keza vutuka kezel’Akiandi... “O Ntinu atinu yo Mfumu a zimfumu”.

“Kuna kwa Ndion’olenda kunulunga-lunga nwalembi t’esakuba, yo kunusia vana ndose a nkembo Andi, kuna kwa Ndiona wina kaka vo, I Nzambi wa Mvuluzi eto, muna Yesu Kristu

wa Mfumu eto, nkembo, nene, nkuma, ye wisa vava ke kiakedi tandu ko, y'owau, yamu mvu ya mvu. Amen." Yuda 24,25.

"Yo Yisu kwele mvu!"
Amen dikala wau;
Diadi i lufuluku,
I moyo a mvu ya mvu.

Wau ngina muna to,
Kina ku 'zulu ko;
O unu tini nkonkele
Ku 'zulu, eyame nzo.

Ekwe o wete wau
Umonekanga ko,
Se nyikana y'aveledi,
Ku 'zulu, eyame nzo.

Copyright ANGP

A SPECIAL WORD FROM ANGP
UN MONDE SPÉCIAL DE L'ANGP
UMA PALAVRA ESPECIAL DA ANGP

This booklet "The Heart of Man" is available in over 538 languages and dialects spoken throughout the world (Africa, Asia, The Far East, South America, Europe, etc.) Our Heart Book is now also available on cell phones, tablets, etc from www.angp-hb.co.za or as an APP "Heart of Man" on Android phones.

Le livre du "Coeur de l'homme" peut être obtenu en plus de 538 langues et dialectes parlés dans le monde entier, à savoir: Afrique, Amérique, Asie, Extrême Orient, Europe. Notre Livre du Coeur est maintenant aussi disponible sur votre Téléphone cellulaire, plaques, etc. de www.angp-hb.co.za ou comme une Application "Heart of Man" sur téléphones Android.

Este livro "O Coracao do Homem" é obtido em mais de 538 linguas e dialectos falados em todo o mundo, a saber: (Africa, Asia, America do Sul, Extremo Oriente, Europa, etc). O nosso Livro O Coração do Homem também está agora disponível em telefone celular, tablets, etc. de www.angp-hb.co.za ou como um aplicativo "Heart of Man" nos telefones celulares Android.

The 10 heart pictures contained in this booklet are also available in the form of large coloured picture charts (86 x 61cm) bound together in a set of 10 pictures. These "Heart Charts" can be obtained with European or African features and are particularly suitable to be used in conjunction with the Heart Book for class-teaching, open air evangelization etc. Kindly contact us to ascertain the latest subsidized price of this chart.

Les 10 images du coeur qui figurent dans ce livre peuvent être obtenues en tableaux de couleur, format 86 x 61 cm, avec des physionomies européennes ou africaines. Ils peuvent être utilisés en même temps que le livre du coeur pour des classes bibliques, a

l'ecole du dimanche ou lors de reunions de plein air. Soyez aimable de nous contacter pour assurer les derniers prix en cours du tableau.

As 10 imagens do coracao, contidas neste livro podem ser obtidas num conjunto de 10 imagens em colorido no tamanho de (86 x 61 cm). Estes "Cartazes do Coracao podem ser obtidos com caracterfsticas Europeias e Africanas e podem ser usados em conjuncao com o mesmo livro em classes de ensino biblico, evangelizacao ou ao ar livre. Agradecemos que nos contacta- se para confirmacao do ultimo preco dos cartazes.

Kindly write to us if you are able to assist us with further translations of our free Gospel literature, informing us of the language into which you could translate this Gospel literature. Your assistance would be appreciated.

If you have found salvation in Christ, or have been otherwise blessed through our Gospel literature, please let us know. We would like to thank God with you, and remember you further in our prayers.

Nous vous invitons a nous contacter pour faire des arrangements concernant de nouvelles traductions de notre litterature, nous informant de la langue dans laquelle vous pouvez traduire cette litterature evangelique. Votre aide sera beaucoup appreciee.

Si vous avez trouve le salut en Christ ou si vous avez ete beni par notre litterature, nous vous prions de nous le faire savoir. Nous aimerions remercier Dieu avec vous et prier pour vous.

Nos vos convidamos a nos contactar, afim de fazer qualquer arranjo concernente a novas traducoes de nossa literatura em outras lnguas. Vossa assistencia sera muito apreciavel.

Se tem encontrado a salvacao em Cristo, ou se tem sido abençoado por intermedio da nossa literatura evangelica, faca o favor de nos

informar. Pois nos gostaríamos de agradecer a Deus juntamente convosco, e lembra-lo sempre em nossas oracoes.

For free Gospel literature, books and tracts in over 538 languages, write to:

Pour obtenir gratuitement de la litterature evangelique, des livres et des traites en plus de 538 langues, ecrivez a:

Para obter gratufamente a literatura evangelica, livros e folhetos em mais de 538 lnguas diferentes escreva para:

E-MAIL: info@angp-hb.co.za
info@angp.co.za

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

P.O. Box 2191

PRETORIA

0001

R.S.A.

A Gospel Literature Mission financed by donations
Une Mission de litterature evangelique financee de dons
Missao de literatura Evangelica financiada por donativos

(Reg. No. 1961/001798/08)